

I. Wprowadzenie.

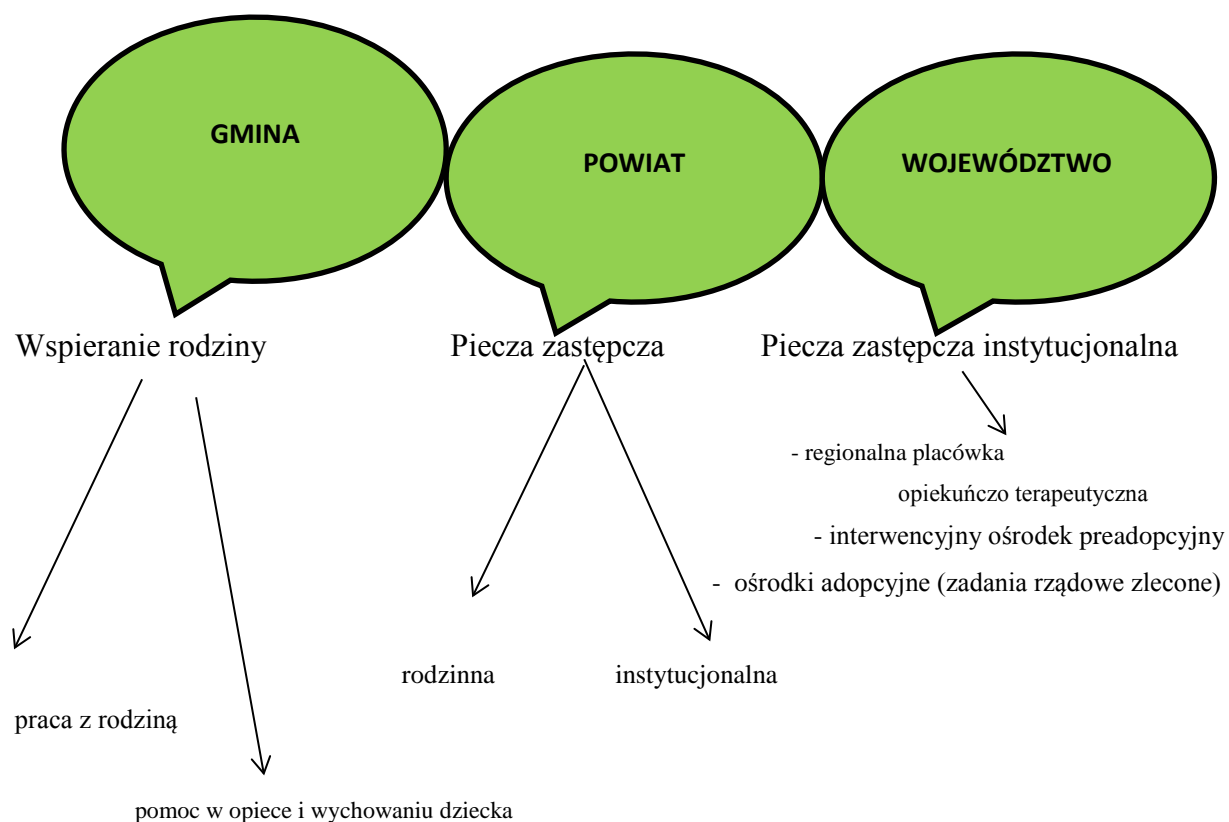
W związku z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w Gminie Lesznowola został opracowany Program Wspierania Rodziny na lata 2017-2020. Wyżej wymieniona ustawa nakłada na jednostki samorządu terytorialnego obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej. Niniejszy obowiązek, jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także Kościołem i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami pozarządowymi.

Zgodnie z art. 176 cytowanej powyżej ustawy do zadań gminy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego, oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy w opiece i wychowaniu dziecka, w prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich wojewodzie;

- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy;
- 8) przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji, o niewywiązywaniu się rodziców z ponoszenia opłat za pobyt dziecka w pieczy zastępczej.

W związku z wejściem w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zostały podzielone kompetencje pomiędzy samorządami.

Bardzo ważne jest, aby wszystkie podmioty i instytucje uczestniczyły w procesie wspierania rodziny.

Według A. Kamińskiego, „rodzina jest podstawową wspólnotą życia, głównie emocjonalną, gdzie w czasie wszystkich lat życia następuje wzajemne wyrównanie poglądów i ocen, gdzie ludzie kontaktują się całą osobowością, a dom – to podpora emocjonalna, ostoja bezpieczeństwa psychicznego” (A. Kamiński, 1972r., PWN, s. 82).

Rodzina to podstawowa komórka życia społecznego, która jest dla dziecka najważniejszym środowiskiem wychowawczym. Kształtuje jego osobowość, przekazuje wzorce, zapewnia poczucie stabilizacji i bezpieczeństwa, a także wspiera w rozwoju. Prawidłowe sprawowanie władzy rodzicielskiej polega głównie na opiece nad dzieckiem, dbaniem o jego rozwój i zdrowie. Polega również na zapewnieniu potrzeb bytowych, rozwijaniu zainteresowań, talentów oraz wspieraniu dziecka w trudnych dla niego sytuacjach, w poszanowaniu jego godności. Bardzo często rodzina z różnych powodów przechodzi kryzys i nie radzi sobie ze swoją funkcją opiekuńczą, role wewnątrz rodzinne ulegają zaburzeniu, rodzina źle funkcjonuje, staje się rodziną dysfunkcyjną. Rodzina dysfunkcyjna to taka, która nie potrafi dostatecznie dobrze wypełnić swoich funkcji, sprostać swoim obowiązkom względem dzieci i innych członków oraz pomyślnie rozwiązywać swoich problemów i sytuacji kryzysowych. Rodzina dysfunkcyjna wymaga jak najszybszego wsparcia, aby przywrócić jej możliwość prawidłowego funkcjonowania i wypełniania ról społecznych członków rodziny.

Kryzys rodziny wywołuje negatywne zjawiska społeczne takie jak: alkoholizm, narkomania, przemoc, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, ubóstwo, bezrobocie oraz wiele innych czynników, z którymi rodzina sobie nie radzi. W tych przypadkach rodzina powinna otrzymać wsparcie poprzez określone profesjonalne działania. Celem polityki prorodzinnej państwa jest powołanie instytucji i działań ukierunkowanych na pomoc i wsparcie w przewyciężeniu trudnych sytuacji i zapobieganiu kryzysowi rodziny. Dlatego ustawa nakłada obowiązek współpracy na wszystkie instytucje zajmujące się dzieckiem i rodziną. W tym celu pracownicy różnych profesji takich jak: pracownicy socjalni, asystenci rodziny, pedagodzy, pracownicy służby zdrowia, policja, kuratorzy sądowi, mają za zadanie, podejmować działania interdyscyplinarne w celu wsparcia rodziny w trudnych dla niej chwilach. Działania te podejmują kierując się dobrem rodziny, na etapie, kiedy problemy się pojawiają, aby rodzina biologiczna prawidłowo zaczęła wypełniać swoją funkcję opiekuńczo-wychowawczą i dziecko nie musiało opuszczać rodziny biologicznej.

W świetle ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej praca z rodziną powinna odbywać się w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę. Pomoc w rozwiązywaniu problemów, praca profilaktyczna stać się mają priorytetem działań prowadzonych na terenie każdej gminy. Pomoc realizowana jest poprzez działania pracownika socjalnego i asystenta rodziny. Wspólne działania i praca na rzecz rodziny mają za zadanie ułatwić rodzicom wypełnianie ról społecznych i nie dopuścić do umieszczenia dzieci poza rodziną w placówkach lub rodzinach zastępczych. Jeśli dzieci znajdują się w pieczy zastępczej, rolą pracowników są działania na rzecz jak najszybszego powrotu ich do rodziny biologicznej.

Dzięki dobrej współpracy i współdziałaniu wszystkich placówek i instytucji, mających w swoim zainteresowaniu dziecko i rodzinę można będzie skutecznie wypełniać zadania wynikające z ustawy. Dlatego tak ważne jest wypracowanie i stworzenie spójnego systemu współpracy instytucji na rzecz poprawy funkcjonowania rodzin.

II. Akty prawne.

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2017r. poz.697 ze zm.),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tj. Dz.U. z 2016 r., poz. 930, ze zm.),
 - Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U. z 2015r. poz. 1390 ze zm.),
 - Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz.U. z 2016r. poz. 487 ze zm.),
 - Ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2016r.poz. 446,ze zm.),
 - Ustawa z dnia 21 czerwca 2001r.o dodatkach mieszkaniowych (tj. Dz. U.z 2017r.,poz. 180),
 - Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997r. – prawo energetyczne (tj. Dz. U. z 2017r., poz. 220),
 - Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz. U. z 2017r., poz.783),
- Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz.U. z 2016 poz. 195 ze zm.),
- Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz.U. z 2016 r, poz. 785),
- Ustawa z 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2016r.,poz. 1793 ze zm.),
- Ustawa z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. 2016 r, poz. 1518);
- Ustawa z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tj. Dz.U. 2017r, poz. 489),
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (tj. Dz. U. 2016 poz. 1817, ze zm.);

III. Charakterystyka Gminy Lesznówola.

1. Informacje ogólne o gminie.

Gmina Lesznówola jest gminą wiejską, leżącą w województwie mazowieckim, w powiecie piaseczyńskim, zajmuje powierzchnię 69 km², mieszka tu ponad 25 tys. osób. Na jej terenie zarejestrowanych jest ponad 5 tys. firm, które tworzą ośrodek produkcyjny i usługowy, koncentrujący nowoczesny przemysł z udziałem kapitału krajowego i zagranicznego. Na przestrzeni kilkunastu lat Lesznówola z gminy typowo rolniczej przekształciła się w gminę o charakterze mieszkaniowo - usługowym. Najważniejszym atutem Gminy Lesznówola jest korzystne położenie geograficzne tj. bezpośrednie sąsiedztwo dużej aglomeracji miejskiej miasta stołecznego Warszawy oraz miasta Piaseczna. Korzystne położenie umożliwia mieszkańcom Gminy Lesznówola łatwiejszy dostęp do miejsc pracy oraz korzystania z usług i dóbr dużej aglomeracji miejskiej.

2. Struktura demograficzna mieszkańców Gminy Lesznówola.

Struktura ludności w podziale na wiek i płeć stanowi podstawę większości analiz demograficznych, gdyż determinuje skalę i rodzaj potrzeb społecznych. Poniższe tabele przedstawiają dane dotyczące liczby ludności zamieszkałej (zameldowanej na pobyt stały i czasowy) na terenie Gminy Lesznówola.

Tab. 1 Statystyka mieszkańców wg. wieku i płci. Pobyt stały lub czasowy.

Lp.	Wiek	Mężczyzn	Kobiet	Ogółem
1.	0-2	532	497	1029
2.	3	174	178	352
3.	4-5	370	388	758
4.	6	261	240	501
5.	7	251	263	514
6.	8-12	1088	1006	2094
7.	13-15	491	439	930
8.	16-17	251	271	522
9.	18	131	103	234
10.	19-65	7970	0	7970
11.	19-60	0	7824	7824
12.	> 65	942	0	942
13.	>60	0	1912	1912
	ogółem	12461	13121	25582

Dane z Urzędu Gminy Lesznówola – stan na dzień 31 grudnia 2016 roku *Pkt 10-13 dotyczy wieku produkcyjnego i poprodukcyjnego

Sytuacja demograficzna w gminie jest korzystna. Najbardziej liczną grupą jest ludność w wieku produkcyjnym – 63%, zaś liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym jest wyższa niż liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym.

3. Sytuacja mieszkaniowa Gminy Lesznówola.

Gmina w swoim zasobie mieszkaniowym posiada 87 lokali o łącznej powierzchni 3376 m². W 2016 roku nie oddano do użytku żadnego lokalu socjalnego lub komunalnego.

Tab. 2 Zasoby mieszkaniowe w gminie 2016 roku.

Liczba mieszkań	87
Liczba pomieszczeń	120
Powierzchnia użytkowa mieszkań (w m ²)	3376
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (w m ²)	38,80
Liczba nowych mieszkań oddanych	0

Dane z Urzędu Gminy Lesznówola – stan na dzień 31 grudnia 2016 roku.

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, wypłacane są dodatki mieszkaniowe. Jest to forma pomocy świadczona przez gminę, a realizowana przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tab. 3 Dodatki mieszkaniowe.

Liczba rodzin, którym decyzją przyznano dodatek mieszkaniowy	74
Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych	374
Kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych w 2016r.	77693,00

Dane z GOPS Lesznówola na dzień 31 grudnia 2016 roku.

4. Zasoby oświatowe Gminy Lesznówola.

Na sieć placówek oświatowo-wychowawczych gminy Lesznówola składają się:

- 5 Zespołów Szkół Publicznych w skład których wchodzi: Szkoła Podstawowa i Gimnazjum,
- 1 Publiczne Gimnazjum prowadzone przez inny podmiot niż j.s.t ,
- 1 Niepubliczne Gimnazjum,
- 7 Niepublicznych Szkół Podstawowych,
- 1 Publiczna Szkoła Podstawowa,
- 5 Gminnych Przedszkoli,
- 20 Przedszkoli Niepublicznych,
- 4 Niepubliczne Punkty Przedszkolne,
- 6 Niepublicznych Żłobków,
- 2 Niepubliczne Kluby Dziecięce

Analiza sytuacji dziecka w środowisku szkolnym i rodzinnym została dokonana na podstawie badania źródeł zastanych tj. danych pozyskanych z instytucji działających na terenie Gminy Lesznówola oraz ankiety skierowanej do przedstawicieli publicznych placówek oświatowo-wychowawczych. Diagnoza uwzględnia analizę SWOT.

Do analizy przedstawiono ankiety wypełnione przez pedagogów w następujących szkołach:

- Zespołów Szkół Publicznych w Mrokowie (liczba uczniów: 799),
- Zespół Szkół Publicznych w Nowej Iwicznej (liczba uczniów: 862),
- Zespół Szkół Publicznych w Mysiadle (liczba uczniów: 825),
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Lesznówoli (liczba uczniów: 1030),
- Zespół Szkół Publicznych w Łazach (liczba uczniów: 706)

Z analizy ankiet wynika, że wszystkie placówki zatrudniają co najmniej 3 pedagogów i 2 logopedów, każda szkoła zapewnia wsparcie psychologiczne oraz pomoc reedukatorów /terapeutów i nauczycieli wspomagających. Wszystkie szkoły zapewniają dostęp do sali gimnastycznej i internetu. Choć w żadnej z placówek nie ma klas integracyjnych, to do szkół uczęszczają dzieci i młodzież z orzeczoną niepełnosprawnością. Wszystkie szkoły oferują uczniom zajęcia dodatkowe. Najczęściej są to kola zainteresowań zróżnicowane tematycznie, m.in. informatyczne, przedmiotowe, artystyczne, sportowe, teatralne i językowe. Ogółem w zajęciach w 2016 roku brało udział 1493 uczniów co stanowi 35 % ogółu uczniów w szkołach publicznych. We wszystkich szkołach organizowane są zajęcia wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, zajęcia rewalidacyjne oraz terapii pedagogicznej.

5. Problemy dosięgające uczniów i ich rodziny.

Pedagodzy szkolni zostali poproszeni o wypełnienie ankiety, w której określili za pomocą pytań zamkniętych najczęściej występujące problemy w środowisku szkolnym i rodzinnym dotyczące dzieci ze szkół Podstawowych i Gimnazjum. Szczegółowe informacje przedstawia poniższa tabela.

Tab. 4 Problemy w środowisku szkolnym i rodzinnym uczniów z terenu Gminy Lesznówola.

Problemy występujące w środowisku szkolnym i rodzinnym dotyczące dzieci ze szkół podstawowych i gimnazjalnych	Liczba ujawnionych przypadków
Sięganie po alkohol	11
Sięganie po narkotyki	0
Sięganie po papierosy	36
Ucieczki z domu	0
Kradzieże	4
Agresja i przemoc – poniżanie, zastraszanie, znęcanie się, bicie, wymuszanie pieniędzy, zmuszanie do sięgania po używki	30
Autoagresja	5
Niszczenie mienia szkolnego	5
Problemy wymagające nadzoru kuratorskiego	9
Przemoc w rodzinie	5

Dane uzyskane z analizy ankiet .

Z analizy ankiet wynika, że najczęściej występujące (ujawnione) problemy dotyczą sięgania po papierosy oraz agresji i przemocy w szkole. Nie odnotowano ujawnionych przypadków sięgania po narkotyki.

6. Działania profilaktyczne podejmowane w szkołach.

We wszystkich szkołach na terenie gminy podejmowane są różnego rodzaju działania profilaktyczne. Realizowane są programy z zakresu profilaktyki uzależnień, przeciwdziałania agresji i przemocy, cyberprzemocy, uzależnienia od dopalaczy oraz radzenia sobie z emocjami. Ponadto realizowana jest również profilaktyka zaburzeń odżywiania, a w każdej z placówek propaguje się zdrowy styl życia poprzez min. kampanie edukacyjne, projekty o tematyce zdrowotnej, wykłady, konferencje i spotkania ze specjalistami.

IV. Pomoc społeczna.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Wspiera osoby

i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwiania im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Pomoc społeczna przyznawana jest w szczególności z powodu ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego, i sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Poniższa tabela przedstawia powody przyznawania pomocy społecznej w Gminie Lesznówola. Należy pamiętać, że pomoc danej rodzinie mogła zostać udzielona z więcej niż jednego powodu.

Tab. 5 Najczęstsze powody przyznawania pomocy społecznej w 2016 roku.

Powód trudnej sytuacji życiowej		Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
		Ogółem	
1.	Ubóstwo	230	370
2.	Sieroctwo	0	0
3.	Bezdomność	8	12
4.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	30	132
5.	W tym: wielodzietność	18	96
6.	Bezrobocie	97	234
7.	Niepełnosprawność	62	101
8.	Długotrwała lub ciężka choroba	88	177
9.	Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego- ogółem	53	188
10.	W tym : rodziny niepełne	38	120
11.	Rodziny wielodzietne	15	68

12.	Przemoc w rodzinie	0	0
13.	Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0
14.	Alkoholizm	15	29
15.	Narkomania	1	2
16.	Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z Zakładu Karnego	9	22
17.	Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	3	8
18.	Zdarzenie losowe	1	4

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lesznówoli.

Z przedstawionych powyżej danych wynika, że zdecydowanie najczęstszym powodem przyznawania pomocy mieszkańcom Gminy Lesznówola było ubóstwo i bezrobocie. Następnie długotrwała choroba, niepełnosprawność. Na uwagę zasługuje fakt, że dość duża grupa rodzin korzystała z pomocy GOPS z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Natomiast niewiele osób skorzystało ze świadczeń z powodu bezdomności i zdarzenia losowego. Jak wynika z tabeli nie odnotowano przyznanych świadczeń z powodu sieroctwa oraz przemocy.

Pomoc społeczna wspiera rodziny w trudnych sytuacjach życiowych poprzez przyznawanie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej *świadczenia pieniężne są to*: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy, zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie, pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki, świadczenie pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w ustawie z dnia 12 grudnia 2013r o cudzoziemcach, wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd. *Świadczenie niepieniężne to* praca socjalna, bilet kredytowany, składki na ubezpieczenie zdrowotne, składki na ubezpieczenie społeczne, pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie, sprawienie pogrzebu, poradnictwo specjalistyczne,

interwencja kryzysowa, schronienie, posiłek, niezbędne ubranie, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy, specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia, mieszkanie chronione, pobyt i usługi w domu pomocy społecznej, pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie – w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych.

Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin i osób w rodzinie korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

Tab. 6 Świadczenia pieniężne i niepieniężne z pomocy społecznej w 2016 roku.

Świadczenia z pomocy społecznej	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
pieniężna	206	437
rzeczowa	112	238
praca socjalna	123	288
poradnictwo specjalistyczne	7	9
schronienie	0	0
usługi opiekuńcze	5	5
Specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lesznówoli.

Na podstawie danych liczbowych zawartych w tabeli wynika, że mieszkańcy Gminy Lesznówola w szczególności korzystają z pomocy pieniężnej, pracy socjalnej oraz pomocy rzeczowej. Niewiele osób korzysta z poradnictwa specjalistycznego i usług opiekuńczych. Nie ma osób korzystających z pomocy w formie schronienia i specjalistycznych usług opiekuńczych.

W Gminie Lesznówola realizowany jest również program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. W 2016 roku pomocą objęto 295 rodzin. Koszt Programu to 255. 431 złotych.

Tab. 7 Typy rodzin objętych pomocą społeczną w 2016 roku.

Typy rodzin		Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Rodziny ogółem		221	510
o liczbie osób:	1	103	103
	2	41	82
	3	23	69
	4	32	128
	5	10	50
	6 i więcej	12	78
W tym : rodziny z dziećmi ogółem		83	329
O liczbie dzieci:	1	27	78
	2	30	116
	3	22	108
	4	3	20
	5	1	7
	6 i więcej	0	0
Rodziny niepełne ogółem		39	127
O liczbie osób:	1	15	34
	2	12	41
	3	11	45
	4 i więcej	1	7

Rodziny emerytów i rencistów ogółem		41	75
O liczbie osób:	1	20	20
	2	13	26
	3	4	12
	4 i więcej	4	17

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lesznowoli.

Biorąc pod uwagę strukturę rodzin korzystających ze wsparcia OPS-u, najliczniejszą grupę stanowiły rodziny jednoosobowe. Wśród rodzin z dziećmi dominowały rodziny z dwojgiem. Natomiast wśród emerytur i rencistów rodziny jednoosobowe.

V. Asystent rodziny.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje również zadania wynikające z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W ramach tego zadania zatrudniony jest asystent rodziny oraz finansowane są koszty pobytu dzieci w pieczy zastępczej.

Zakres zadań asystenta rodziny obejmuje cztery obszary: bezpośrednią pracę z rodzicami, bezpośrednią pracę z dziećmi, działania realizowane na rzecz dziecka i rodziny oraz organizację własnej pracy. Mówiąc o funkcji asystenta rodziny można wyodrębnić - funkcję wsparcia psychiczno- emocjonalnego, opiekuńczą, doradczą, diagnostyczno - monitorującą, mediacyjną, wychowawczą, motywującą - aktywizującą oraz koordynacji działań skierowanych na rodzinę. Wprowadzenie asystenta i jego praca z rodziną ma na celu podniesienie kompetencji opiekuńczo- wychowawczych rodziców, podniesienie poziomu ich odpowiedzialności za losy swojej rodziny, podniesienie umiejętności komunikacyjnych w rodzinie. W efekcie wspólne działania rodziny, asystenta i pracownika socjalnego przy wsparciu wielu instytucji i organizacji mają zapobiec rozpadowi rodziny i umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej.

Tab. 8 Liczba rodzin, która objęta jest wsparciem asystenta rodziny w 2016 roku.

Liczba rodzin objętych pracą asystenta	13
Liczba rodzin zobowiązanych przez Sąd do pracy z asystentem rodziny	0
Liczba dzieci w rodzinach objętych pracą asystenta	25

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

VI. Piecza zastępcza.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określa zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, jak i zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej, traktując je jako dopełniające się i wzajemnie powiązane. Zgodnie z ustawą zadaniem gminy jest szeroko pojęta profilaktyka, praca z rodziną i pomoc w opiece i wychowaniu dziecka. Natomiast zadania związane ze sprawowaniem rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej przypisane zostały powiatom. W myśl ww. ustawy piecza zastępcza jest sprawowana w formie rodzinnej (w rodzinie zastępczej) i instytucjonalnej (w placówce opiekuńczo-wychowawczej).

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są: 1) rodzina zastępcza: a) spokrewniona, b) niezawodowa, c) zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna; 2) rodzinny dom dziecka. Formami instytucjonalnej pieczy zastępczej są: 1) placówka opiekuńczo-wychowawcza, 2) regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna, 3) interwencyjny ośrodek preadopcyjny.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, za dziecko umieszczone w placówce opiekuńczo – wychowawczej, rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka ponosi wydatki przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej.

Tab.9 Rodziny zastępcze na terenie Gminy Lesznówola.

Rodzaj pieczy zastępczej	Liczba rodzin	Liczba dzieci w rodzinach
Rodziny zastępcze spokrewnione	3	3
Rodziny zastępcze niezawodowe	5	5
Rodziny zastępcze zawodowe	0	0

Dane uzyskane z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Piasecznie.

W Gminie Lesznówola wydatki na pieczę zastępczą w 2016 roku wyniosły **25 213,58 złotych**.

VII. Przemoc w rodzinie.

Przemoc w rodzinie definiowana jest jako określony rodzaj zachowań, które naruszają prawa oraz dobra osobiste danej jednostki. Dom nie zawsze jest miejscem miłości, ciepła i bezpieczeństwa. W celu rozwiązywania problemów z występowaniem przemocy w rodzinie realizowany jest Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, którego celem jest ograniczenie skali zjawiska przemocy wśród rodzin zamieszkałych na terenie gminy. Powołany został również Zespół Interdyscyplinarny do spraw przemocy w rodzinie. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia, jak i również kuratorzy sądowi, przedstawiciele innych podmiotów, specjaliści w dziedzinie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zespół poprzez tworzone grupy robocze realizuje procedurę „Niebieska Karta”, ale również stanowi podstawę przepływu informacji i organizacji działań osób doznających przemocy. Ma za zadanie poprawę współpracy i efektywności działań przeciw przemocy na terenie gminy Lesznówola. Poniższa tabela obrazuje działania Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych w 2016 roku.

Tab. 10 Procedura „Niebieska Karta” w 2016 roku.

Liczba procedur NK	2016r
Policja	27
GOPS	9
Oświata	7
Ośrodek Zdrowia	1
GKRPA	1
Osoby dotknięte przemocą	46
Kobiety	42
Mężczyźni	4
Osoby stosujące przemoc w rodzinie	46
Kobiety	4
Mężczyźni	42
Liczba spotkań ZI	4
Liczba powołanych grup	46
Liczba spotkań grup roboczych	169
Liczba zamkniętych procedur NK	46

Dane ZI dotyczące procedury „Niebieska Karta” .

Jak wynika z powyższych danych ofiarami przemocy są głównie kobiety, a wśród sprawców przeważają mężczyźni. Procedura „Niebieska Karta” najczęściej jest wszczęta przez Policję.

VIII. Uzależnienia.

Uzależnienie od alkoholu jest zaburzeniem psychicznym i zaburzeniem zachowania, które w Polsce diagnozuje się na podstawie Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych – Rewizja 10 (ICD 10).

Według szacunkowych danych w Gminie Lesznowola zamieszkuje około 500 osób nadużywających alkoholu. Osób pijących szkodliwie jest około 1400, w rodzinach z problemem alkoholowym żyje około 2000 osób, w tym 1000 dzieci i młodzieży, a 2/3 członków rodziny osoby uzależnionej doświadcza przemocy domowej – w Gminie Lesznowola będzie to około 1 tys. osób. Poniżej zamieszczono tabelę obrazującą te dane.

Tab. 11 Dane szacunkowe na temat populacji osób, u których wystąpiły różne kategorie problemów alkoholowych – opracowane na podstawie danych PARPA.

		Gmina Lesznówola (25 582 mieszkańców)
Osoby uzależnione od alkoholu	ok.2 % populacji	ok. 500 mieszkańców
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika	ok.4% populacji	ok. 1000 mieszkańców
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1000 dzieci
Osoby pijące szkodliwie	ok. 5-7% populacji	Przedział 1280-1790 osób
Ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych i 2/3 dzieci z tych rodzin	ok.1000 osób: dorosłych i dzieci.

Aby skutecznie rozwiązywać problemy alkoholowe konieczne jest podejmowanie działań nie tylko w stosunku do osób uzależnionych czy pijących szkodliwie, ale przede wszystkim działań profilaktycznych skierowanych do całej społeczności, a w szczególności do dzieci i młodzieży.

W ostatnich latach Gminny Program Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii nastawiony był na realizację programów wczesnej interwencji, wspierania zainteresowań dzieci i młodzieży oraz na promowanie zdrowego stylu życia wśród całej społeczności lokalnej. Oczywiście oprócz działań profilaktycznych w Gminie Lesznówola podejmowano również działania skierowane na bezpośrednie rozwiązywanie problemu uzależnienia. Podobnie jak w latach ubiegłych Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych prowadziła rozmowy motywujące osoby uzależnione od alkoholu do podjęcia leczenia odwykowego. W uzasadnionych przypadkach podejmowała czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. W 2016 roku do Komisji wpłynęło 22 wnioski o zastosowanie przymusu leczenia odwykowego, Komisja odbyła 38 spotkań zespołu motywującego, skierowano 8 wniosków do Sądu, a pozostałe osoby same podjęły leczenie bądź sprawy są w trakcie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnień. Kontynuowana również była działalność Punktów Konsultacyjnych, stanowiących zintegrowany system poradnictwa psychologicznego, prawnego i socjalnego.

Charakter Punktów jest ściśle powiązany z diagnozą potrzeb i problemów mieszkańców gminy, dlatego ich prowadzenie w obecnym wymiarze jest wystarczające.

IX. Świadczenia rodzinne.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lesznowoli realizuje również świadczenia rodzinne, które mają na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka. Poniższe zestawienie tabeli przedstawia rodzaje świadczeń rodzinnych na stan 31.12.2016 r.

Tab. 12 Świadczenia rodzinne w 2016r.

Rodzaj świadczenia	Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenia	Liczba przyznanych świadczeń
Zasiłek rodzinny	382	1146
Dodatek z tytułu urodzenia dziecka	28	28
Dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego.	26	26
Dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka	23	23
Dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	81	182
Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka	29	29
Dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	285	598
Dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	101	152

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Lesznówola

Zasiłek pielęgnacyjny	76	76
Świadczenie pielęgnacyjne	20	20
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	169	169

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lesznówoli.

Następną formą wsparcia realizowaną przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jest świadczenie alimentacyjne, które wspiera osoby znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej z powodu braku możliwości wyegzekwowania alimentów.

Tab.13 Świadczenie Alimentacyjne w 2016r.

Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenia alimentacyjne	58
Liczba przyznanych świadczeń alimentacyjnych	680
Wielkość wydatków na świadczenia alimentacyjne w 2016r.	301.000

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lesznówoli.

Doceniając trud wychowania i opieki nad dziećmi Gmina Lesznówola uruchomiła program wspierania rodzin wielodzietnych w ramach Karty Dużej Rodziny, z których ogółem korzysta 399osób. Poniższa tabela przedstawia charakterystykę rodzin korzystających z KDR.

Tab. 14 Karta Dużej Rodziny w Gminie Lesznówola w 2016r.

Liczba dzieci	3 dzieci	4 dzieci	5 dzieci	6 dzieci	7 dzieci
Liczba rodzin	65	10	1	1	0

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lesznówoli wynika, że w okresie od 01 stycznia 2016r do 31 grudnia 2016r wydano decyzję:

- ❖ 646 rodzinom na podstawie ustawy o pomocy społecznej,
- ❖ 302 rodzinom na podstawie ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

- ❖ 800 rodzinom na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych,
- ❖ 50 rodzinom na podstawie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do korzystania z funduszu alimentacyjnego,
- ❖ 94 rodzinom na podstawie ustawy o dodatkach mieszkaniowych,
- ❖ 40 rodzinom na podstawie ustawy o systemie oświaty – pomoc materialna dla uczniów,
- ❖ 399 wydano Kart Dużej Rodziny.
- ❖ 2593 świadczenia wychowawcze 500+,

X. Adresaci programu.

1. Rodziny zamieszkałe na terenie Gminy Lesznowola, które przeżywają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej.
2. Rodziny, z których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej.

XI. Cel główny programu.

Wypracowanie i stworzenie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych w Gminie Lesznowola.

XII. Cele szczegółowe.

1. Podejmowanie działań na rzecz wzmocnienia funkcji i roli rodziny.
2. Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji rodziny.
3. Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej.

Cel szczegółowy: Podejmowanie działań na rzecz wzmocnienia funkcji i roli rodziny.

ZADANIA	REALIZAORY /PARTNERZY	MIERNIKI
Organizacja imprez lokalnych promujących rodzinę i dzieci w środowisku tj. „ Dzień Dziecka” „ Dzień Rodziny” festyny i pikniki rodzinne.	Urząd Gminy, GOPS, GOK, GKRPA, Rady Sołeckie, Organizacje pozarządowe, Oświata, Kościół	Liczba zorganizowanych imprez
Prowadzenie kampanii edukacyjnych promujących rodzinę w środowisku lokalnym i środkach masowego przekazu	GOPS, GKRPA, GOK, Organizacje pozarządowe	Liczba zorganizowanych kampanii
Prowadzenie programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży	Oświata, GKRPA, Służba	Liczba zorganizowanych

w placówkach oświatowych . Prowadzenie kampanii zdrowotnych.	Zdrowia	programów i kampanii
Prowadzenie warsztatów wychowawczych dla rodziców.	Oświata, GOPS,	Liczba przeprowadzonych warsztatów
Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży w świetlicach szkolnych, w świetlicach środowiskowych i wsparcia dziennego, klubach sportowych oraz dofinansowanie wypoczynku letniego.	GOPS, GOK, oświata, kluby sportowe, organizacje pozarządowe , Kościół, GKRPA	Liczba dzieci uczęszczających na zajęciach. Liczba dzieci i młodzieży wyjeżdżających na wypoczynek letni.

Cel szczegółowy: Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji rodziny.

ZADANIA	REALIZATORZY /PARTNERZY	MIERNIKI
Prowadzenie diagnozy i analizy środowisk zagrożonych dysfunkcją	Sąd, GKRPA, GOPS, Służba Zdrowia, Szkoła, PCPR, Policja	Liczba analizowanych rodzin.
Umożliwienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego	GOPS, GKRPA, Poradnia psychologiczno – pedagogiczna, Placówki oświatowe, Organizacje pozarządowe, Kościół, PCPR	Liczba konsultacji. Liczba udzielonych porad.
Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinie, prowadzenie pracy socjalnej, zapobieganie ubóstwu rodzinie, zatrudnienie asystenta rodziny, organizowanie programów w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego	GOPS	Liczba rodzin objętych pomocą. Liczba wspieranych rodzin przez asystenta rodziny. Liczba

		beneficjentów biorących udział w programach projektowych
Przeciwdziałanie przemocy domowej, prowadzenie działań w ramach procedury Niebieskie Karty, podejmowanie działań Zespołu Interdyscyplinarnego	Policja, GOPS, GKRPA, Zespół Służby Kuratorskiej, Służba Zdrowia, Szkoła,	Liczba odbytych spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego. Liczba prowadzonych „Niebieskich Kart”.

Cel szczegółowy: Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej.

ZADANIA	REALIZATORZY /PARTNERZY	MIERNIKI
Monitorowanie rodziny	Oświata, GOPS, Policja, Zespół Służby Kuratorskiej	Liczba rodzin monitorowanych
Praca socjalna pracownika socjalnego oraz praca asystenta rodziny na rzecz poprawy funkcjonowania rodziny. Dofinansowanie pobytu dziecka w placówce opiekuńczej	GOPS, Urząd Gminy	Liczba rodzin objętych pracą socjalną. Liczba umieszczanych dzieci.
Współpraca z podmiotami wspierającymi powrót dziecka do rodziny naturalnej	GOPS, GKRPA, Zespół Służby Kuratorskiej, Sąd, Policja Oświata, Służba Zdrowia, organizacje pozarządowe, placówki opiekuńczo-wychowawcze, PUP	Liczba rodzin objętych wsparciem interdyscyplinarnym

XIII. Spodziewane rezultaty:

1. Poprawa funkcjonowania rodziny dysfunkcyjnej.
2. Polepszenie sytuacji bytowej dziecka w rodzinie.
3. Poprawa stanu bezpieczeństwa rodziny i dziecka.
4. Przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej.

XIV. Planowany budżet programu:

1. Budżet Gminy
2. Dotacje z budżetu państwa.
3. Dotacje ze środków unijnych.

XV. Monitoring i ewaluacja.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lesznowoli będzie prowadził ewaluację i monitoring w rodzinach zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Prowadzenie monitoringu ma służyć sprawdzeniu czy zostały zrealizowane planowane działania oraz jaki był ich skutek.

W terminie do dnia 31 marca każdego roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej będzie przedstawiał Wójtowi roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny.